

NOTAT

Radio og tv

22. november 2012

Kaspar D. Lindhardt
Sekretariatsleder

kdl@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf.: + 45 3373 3316

Lokalradio og -tv i Danmark: Et kort historisk rids

Kimen til lokalradio og -tv i Danmark blev lagt i slutningen af 1970erne med nogle få kabeltransmitterede tv-forsøg, som i 1983 førte til etableringen af en forsøgsordning for lokalradio og -tv.

Forsøgsordningen skulle ses på baggrund af Danmarks Radios daværende monopol i de elektroniske medier samt et Public Access-hensyn, idet det ofte var vanskeligt for eksempelvis lokale røster og minoritetsgrupper af komme til orde i de landsdækkende sendeflader.

I 1987 blev der i kølvandet på vedtagelsen af etableringen af TV2 åbnet mulighed for at sende reklamefinansieret lokalradio og -tv, og efterfølgende opstod to lag af stationer: dels en række professionelt anlagte stationer med en bredt appellerende programflade og dels et stort og uensartet lag af ikke-kommercielle stationer.

For at afbøde denne skævhed blev det i 1988 besluttet at iværksætte en mere systematisk offentlige støtte til ikke-kommerciel lokalradio og -tv, dvs. stationer som ikke bringer reklamer.

De årlige statslige støttebeløb til ikke-kommerciel lokalradio og -tv steg markant til 50 mio. kr. årligt under Medieforliget for 1997 – 2000 finansieret ved licensmidler og afsat på finansloven. Samtidig blev over halvdelen af de årlige bevillinger afsat til uddannelsesaktiviteter og specifik programvirksomhed, mens den resterende del gik til egentlige driftstilskud. Derudover bidrog kommuner, organisationer m.v. for egne midler til finansieringen af en række ikke-kommercielle stationer.

Den statslige støtte til lokalradio og -tv blev bibeholdt i de efterfølgende medieforlig, men reduceret til 30 - 35 mio. kr. om året i perioden 2003 – 2006. Siden 2007 har der årligt været afsat mellem 45 – 50 mio. kr. på finansloven til formålet, hvortil skal lægges tilbageførsler fra forudgående tilskudsår. Endvidere blev støtten til ikke-kommerciel lokalradio og -tv i 2007 omlagt til udelukkende at omfatte tilskud til finansiering af stationernes driftsudgifter. Med udgangen af 2009 bortfaldt tillige den særlige pulje på 2 mio. kr., der forlods var afsat til supplerende støtte til studenter-, højskole- og handicapradio og -tv.

Antallet af tilskudsmodtagende lokalradio-stationer har siden 2000 varieret mellem 150 og 175, mens antallet af tilskudsmodtagende tv-stationer er steget fra 90 til 235 i samme tidsrum. Stigningen skal ses på baggrunden af overgangen til digitalt lokal-tv i MUX 1-sendebåndet, som skabte markant øgede sendemuligheder, idet ikke-kommercielt tv fik sendetid i 8 ad-

EAN: 5798000793989

CVR: 56798110

skilte regioner svarende til TV 2-regionerne samt et landsdækkende sen-
debånd.

Lokal-tv er således i et vist omfang blevet til regionalt tv. I forbindelse med nedlæggelsen af det analoge tv-sendenet bortfaldt muligheden for at sende kommercielt lokal-tv samtidig.

Op mod 200 stationer sender i dag kommerciel lokalradio, men indgår for en stor dels vedkommende i formelle netværk og har derved i praksis en dækningsgrad, som rækker ud over det egentlige lokalområde.

Tilladelsesordningen

Udsendelse af lokalradio og -tv kræver programtilladelse fra en statslig myndighed. Siden starten af lokalradio- og tv-ordningen har den lokale programvirksomheds forankring i det område, som en lokalstation dækker, været et centralt spørgsmål.

Frem til 2006 lå ansvaret for udstedelsen af tilladelser hos lokale radio- og fjernsynsnævn, som endvidere skulle høres i forbindelse med fordelingen af statslige tilskud. Lokalnævnene kunne bl.a. lægge vægt på, om den ansøgende station havde bred kontakt til lokalsamfundet, og om stationen bidrog til at opfylde lokale mediepolitiske målsætninger. I 2006 overtog Radio- og tv-nævnet kompetencen til udstedelse af programtilladelser fra lokalnævnene.

Alsidighed har steds været et overordnet krav ved tildeling af lokale programtilladelser, dvs. at det ved prioriteringen af ansøgerne skal tilstræbes, at det enkelte lokale område får en samlet programvirksomhed af alsidig karakter efter emner og målgrupper. Dette indebærer, at programvirksomheden oftest har rettet sig mod et specifikt geografisk område, men samtidig har der været plads til den såkaldt idébaserede programvirksomhed, altså programvirksomhed med speciel interesse for indvandrere, andre minoritetsgrupper, mennesker med interesse for miljø, studerende, religion, public access programvirksomhed mv.

Alsidighedsprincippet modificeres dog af, at der, medmindre der er mistanke om kunstig opsplittning af en station, altid gives programtilladelse, hvis der er ledig sendetid. Dette skyldes, at frekvenser og ledig sendetid anses som en vigtig samfundsmæssig ressource, der alt andet lige bør udnyttes.

Tilskudsordningen

Det nuværende Radio- og tv-nævn overtog i 2001 kompetencen fra Udvalget vedr. Lokalradio- og -tv til at fordele de statslige midler, som er afsat til ikke-kommerciel lokalradio og tv, bl.a. ud fra et ønske om at sikre tilstrækkelig ensartethed i sagsbehandlingen. Som følge af nedlæggelsen af de lokale radio- og tv-nævn fra 2006 fik Radio- og tv-nævnet pligt til at høre kommunerne vedrørende stationernes tilskudsansøgninger, herunder om stationernes kontakt til lokalsamfundet. Høringspligten blev ophævet ved de bekendtgørelser, der trådte i kraft i 2009 for henholdsvis lokalradio og lokal-tv.

Bestemmelsen om, at tilskud alene ydes til stationer med en bred kontakt til lokalsamfundet, fungerer ikke som begrænsende faktor for antallet af tilskudsberettigede, idet det selv for eksempelvis små trossamfund er en-

kelt at påvise, at de har lokale foreninger i området, eller at der er tilknyttet lokale bestyrelsesmedlemmer til foreningen, der driver stationen.

Og eftersom alle stationer med en gyldig programtilladelse er berettiget til at modtage støtte fra lokalradio- og tv-puljen (forudsat de ikke sender reklamer), rummer den nuværende tilskudsordning et betragteligt element af automatik. En station, der er bevilliget programtilladelse eller kabelregistrering (radio), er således også tilskudsberettiget.

Tilskudsberegningen for ikke-kommercielt tv i MUX 1-ordningen er baseret på et pointsystem med maksimum point (5) til én times førstegangsendelse af egenproducerede programmer rettet mod en stations eget regionale område. Én times førstegangsendelse af egenproducerede programmer fra stationer i andre regioner udløser 2 point og andre programmer end de to førnævnte det laveste pointtal (1). Tilskud til genudsendelser ydes med 1/4 af pointsatsen for førstegangsendelser. Der kan maksimalt ydes tilskud til i alt 3 timers udsendelser pr. uge.

Alle nugældende tilladelser til ikke-kommercielt tv i MUX 1 udløber ved udgangen af 2013.

For lokalradios vedkommende gives der kun tilskud til radio-stationernes selvstændige programvirksomhed og dermed ikke til "networkning", dvs. programmer, der aftages som led i et fast aftaleforhold uden selvstændig redaktionel bearbejdelse, og som stationerne ikke bidrager til finansieringen af. Programmernes andel af egenproduktion er ikke et tilskudskriterium, bl.a. fordi indspillet musik ofte udgør en stor andel af radioprogrammer. Til radio-stationer ydes der maksimalt støtte til 15 timers udsendelse om ugen og i modsætning til tv er genudsendelser ikke tilskudsberettigede. Programtilladelserne til lokalradio udløber ved udgangen af 2015.

Afslutningsvis skal det oplyses, at kabel-tv ikke er støtteberettiget under den nuværende tilskudsordning, og det samme gælder internetbaseret lokalradio eller -tv.

Afslutning

Som led i medieaftalen for 2012-2014 er det bl.a. besluttet at lade Kulturstyrelsen udarbejde konkrete forslag til en nyordning af tilskuds- og tilladelsessystemet under involvering af repræsentanter fra lokalradio- og tv-branchen samt brugersiden.

Kaspar D. Lindhardt